

TRÆLANDSFOS AS
c/o Orkla Energi AS, Postboks 423 Skøyen
0213 OSLO

Vår dato: 24.11.2023

Vår ref.: 202318375-1 Oppgis ved henvendelse

Deres ref.:

NVEs oppfølging av konsesjon til fortsatt drift av Trælandsfos kraftverk i Kvinesdal kommune

Vi viser til konsesjon til fortsatt drift av Trælandsfos kraftverk i Kvina gitt ved kongelig resolusjon av 27.1.2023. Vi viser videre til teamsmøte den 18.10.2023 om oppfølging av nevnte konsesjon. På møtet deltok følgende:

- Lars Flatebø (Daglig leder Orkla Energi)
- Åge Breimoen (Stasjonsleder på Trælandsfos kraftverk)
- Jon Atle Eie (AS Saudefaldene)
- Silvia Gundersen Kristiansen (NVEs miljøtilsyn for vassdragsanlegg)
- Lars Midttun (NVEs miljøtilsyn for vassdragsanlegg)

I møtet ble det stilt spørsmål om fremdrift for gjennomføring av tiltakene som er forutsatt i kongelig resolusjon. NVE viste til konsesjonen og hvordan vi forstår vilkårene. Vi informerte samtidig om at dere skulle få skriftlig tilbakemelding på NVEs forståelse. NVEs miljøtilsyn har i etterkant av møtet avklart forståelsen av vilkårene med NVEs energi- og konsesjonsavdeling og juridisk seksjon i NVE.

Nye vilkår trer i kraft 3 måneder etter vedtaksdato

I vregl. § 8 første ledd siste setning står det «*Blir konsesjonen ikke frafalt innen den fastsatte fristen, er konsesjonæren bundet av de nye vilkår.*». Etter at reviderte vilkår er fastsatt i kgl.res. har konsesjonæren mulighet til å frasi seg konsesjonen innen 3 måneder. Nye reviderte vilkår vil tre i kraft etter at denne fristen er utløpt, 3 måneder etter vedtaksdato jf. post 2 i kgl.res.

Post 3 om bortfall av konsesjonen er standardvilkår som er rettet mot nye vassdragsanlegg.

Frist for innsendelse av detaljplaner for miljø og landskap

I teamsmøtet viste NVE til side 67 i kongelig resolusjon der det står følgende:



«Etter departementets syn bør planleggingen av tiltakene starte raskt og skje slik som NVE foreslår. For å sikre tilstrekkelig fremdrift må tiltakene være planlagt og fremlagt for NVE i en søknad om detaljplan senest ett år fra konsesjonsdato.»

NVE oppfattet at konsesjonær ikke var kjent med nevnte forutsetning om innsendelse av detaljplan for miljø og landskap. Vi oppfattet videre at konsesjonær ikke har kommet langt i arbeidet med å utarbeide detaljplan. Vi mener dette er uheldig.

Nevnte sitat står i et avsnitt om tiltak for utvandrende smolt, støing og ål under departementets vurderinger av tiltakets virkninger. Fristen for innsending av detaljplan er ikke gjentatt som et konsesjonsvilkår. NVE mener klart at plikten til å sende inn detaljplan senest ett år regnet fra konsesjonsdato, er like bindende for konsesjonær uavhengig om dette står under departementets vurderinger eller om det er satt som et vilkår.

Dersom konsesjonær ikke klarer å sende detaljerte planer for miljø og landskap innen fristen, må det søkes om utsettelse så snart som mulig. NVE vil vurdere en ev. søknad om utsatt frist for detaljplan.

Vannslipp

NVE legger til grunn at konsesjonær drifter Trælandsfos kraftverk iht. de nye vilkårene så langt det lar seg gjøre. Det innebærer bl.a. at det slippes minstevannføring iht. vilkårene. Dersom minstevannføringsarrangementet må bygges om, skal dette skje så raskt som mulig. I mellomtiden forventer vi at konsesjonær gjør det som er mulig for å slippe minstevannføringen som forutsatt.

Under post 1 i kongelig resolusjon står det følgende:

«Inntil Trælandsfos kraftverk kan sannsynliggjøre/dokumentere at det er etablert en løsning som sikrer at fisk ikke havner i turbinen under utvandring, skal selskapet i inntil 14 dager innenfor perioden 15.4 til 1.6 slippe forbi minimum 50 % vannføringen i vassdraget for å redusere dødeligheten av laksesmolt i kraftverket.»

NVE er kjent med at konsesjonær har etablert en provisorisk løsning ved hovedinntaket som har til hensikt å fange og frakte utvandrende laksefisk trygt forbi kraftverket. NVE forstår det slik at løsningen har god effekt og ber om at løsningen driftes frem til en permanent løsning er etablert. Vi mener likevel at den provisoriske løsningen ikke er tilstrekkelig trygg og effektiv for utvandrende laksefisk. Nyere forskning fra Rygene kraftverk i Nidelva viser at smolten preges av utvandningsruten som velges. Laksefisk som returnerer til vassdraget på gytevandring, har større oppvandringssuksess dersom den hadde en utvandningsrute i selve vassdraget som smolt og ikke via kraftverksturbinene. Den provisoriske løsningen ved Trælandsfos kan med andre ord forsinke oppvandringen av laks på gytevandring. Videre kan den provisoriske løsningen føre til forsinket utvandring og føre til at smolten ikke når havet til optimal tid. Dette kan potensielt føre til økt dødelighet.

På bakgrunn av dette forutsetter NVE at konsesjonær slipper 50 % av vannføringen forbi kraftverket iht. post 1 frem til det kan sannsynliggjøres/dokumenteres at det er etablert



trygge og effektive vandringssløsninger. Dokumentasjon på slippet skal kunne legges frem for NVE på forespørsel.

Med hilsen

Mari Hegg Gundersen
seksjonssjef

Lars Midttun
seniorrådgiver

Dokumentet sendes utan underskrift. Det er godkjent etter interne rutinar

Mottakerliste:

TRÆLANDSFOS AS

Kopimottakerliste:

KVINESDAL KOMMUNE

MILJØDIREKTORATET

TRÆLANDSFOS AS - LARS FLATEBØ

STATSFORVALTEREN I AGDER